

Věc C-431/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

28. června 2022

Předkládající soud:

Corte suprema di cassazione (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

6. června 2022

Navrhovatelka:

Scuola europea di Varese

Odpůrci:PD a LC, v postavení osob vykonávající rodičovskou zodpovědnost
vůči nezletilému NG**Předmět původního řízení**

Návrh na předběžné rozhodnutí o soudní příslušnosti ve věci projednávané správním soudem týkající se napadení rozhodnutí o opakování školního ročníku, které přijala Třídní rada Scuola europea di Varese (Evropská škola ve Varese).

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě čl. 267 třetího pododstavce SFEU týkající se výkladu čl. 27 odst. 2 prvního pododstavce první věty Úmluvy o statutu evropských škol ze dne 21. června 1994.

Předběžná otázka

Musí být čl. 27 odst. 2 první pododstavec první věta Úmluvy o statutu evropských škol, podepsané v Lucemburku dne 21. června 1994, vykládán v tom smyslu, že Rada pro stížnosti uvedená v tomto článku je výlučně příslušná, po vyčerpání

správních postupů stanovených v obecném školním řádu, rozhodovat v prvním a posledním stupni o sporech týkajících se rozhodnutí o opakování školního ročníku přijatých Třídní radou ve vztahu ke studentovi středoškolského stupně?

Uplatňovaná ustanovení mezinárodního a unijního práva

Vídeňská úmluva o smluvním právu ze dne 23. května 1969 (ratifikovaná Itálií zákonem č. 112 ze dne 12. února 1974) (dále jen „Vídeňská úmluva“), zejména články 3 (oblast působnosti) a 31 (výklad v dobré víře).

Úmluva o statutu evropských škol, podepsaná v Lucemburku dne 21. června 1994 členskými státy Evropských společenství a samotnými Evropskými společenstvími, která vstoupila v platnost dne 1. října 1992 (ratifikována Itálií zákonem č. 151 ze dne 6. března 1996) (dále jen „Úmluva“), body 3 a 4 odůvodnění, články 1, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 26, 27, 31

Systém evropských škol představuje, jak je uvedeno ve třetím bodě odůvodnění Úmluvy, jediný systém svého druhu, který prostřednictvím mezinárodní dohody představuje formu spolupráce mezi členskými státy navzájem i mezi členskými státy a Uníí, přičemž respektuje obsah výuky, vzdělávací systémy a kulturní a jazykovou různost členských států. Podle čtvrtého bodu odůvodnění je třeba změnit rozhodovací postupy ve školách, vzít v úvahu zkušenosti s fungováním evropských škol, zajistit náležitou právní ochranu vyučujících zaměstnanců stejně jako ostatních osob, na které se vztahuje tento statut, proti jednáním Nejvyšší rady nebo správních rad, přičemž za tímto účelem by měla být vytvořena Rada pro stížnosti, která by měla jasně vymezené pravomoci, aniž by byla dotčena soudní pravomoc vnitrostátních soudů v občanskoprávních a trestněprávních věcech.

Účelem evropské školy je společné vzdělávání dětí zaměstnanců Unie (článek 1 Úmluvy). Orgány školy jsou: 1) Nejvyšší rada; 2) generální tajemník; 3) Rada inspektorů; 4) Rada pro stížnosti. Každou školu spravuje správní rada a řídí ředitel školy (článek 7). Nejvyšší rada stanoví obecné školní řády (článek 10), určuje zaměření studia a jeho organizaci (článek 11), stanovuje pracovní řád pro generálního tajemníka, jmenuje generálního tajemníka a náměstka generálního tajemníka (článek 12). Generální tajemník zastupuje Nejvyšší radu. Dále zastupuje školy v soudním řízení a je odpovědný Nejvyšší radě (článek 14).

Článek 26 stanoví výlučnou příslušnost Soudního dvora rozhodovat spory mezi smluvními stranami týkající se výkladu a uplatňování Úmluvy, které nevyřešila Nejvyšší rada.

Článek 27 této Úmluvy stanoví, že Rada pro stížnosti je „výlučně příslušná rozhodovat v prvním a posledním stupni poté, co se vyčerpají všechny správní postupy, jakýkoli spor týkající se uplatňování této úmluvy na všechny osoby, na které se tato úmluva vztahuje s výjimkou administrativních a pomocných zaměstnanců, a ohledně právnosti [legality] každého aktu nepříznivě působícího založeného na této úmluvě nebo na předpisech přijatých v jejím rámci, přijatého

Nejvyšší radou nebo správní radou školy, při výkonu jejich pravomocí, které jim jsou svěřeny touto úmluvou. Mají-li tyto spory finanční povahu, má Rada pro stížnosti neomezenou pravomoc. Podmínky a prováděcí pravidla týkající se těchto řízení stanoví podle okolností pracovní řád pro učitele nebo úprava použitelná na učitele na částečný úvazek nebo obecné školní řády. 3. Členové Rady pro stížnosti jsou osoby, o jejichž nezávislosti není pochyb, a které jsou považovány za způsobilé právníky. Členy Rady pro stížnosti mohou být jmenovány pouze osoby, které jsou na seznamu sestaveném Soudním dvorem. [...] 6. Rozsudky Rady pro stížnosti jsou pro strany závazné a, nejsou-li stranami vykonány, vynutitelné příslušnými orgány členských států v souladu s jejich vnitrostátními právními předpisy. 7. V jiných sporech, ve kterých jsou školy stranou, jsou příslušné vnitrostátní soudy. Tento článek se nedotýká zejména příslušnosti vnitrostátních soudů ve věcech občanskoprávní a trestněprávní odpovědnosti.“

Obecný školní řád:

Obecný řád ze září 1996 (dále jen „řád z roku 1996“), článek 68

Obecný řád z února 2005 (dále jen „řád z roku 2005“), články 62, 66, 67

Obecný řád z února 2014 (dále jen „řád z roku 2014“), články 61, 62, 66 a 67.

Obecný školní řád se v průběhu času měnil. Ve znění z roku 1996 článek 68 stanovil, že o postupu do dalšího ročníku rozhodují na konci školního roku Třídní rady na základě výsledků žáků a že rodiče nebo zákonní zástupci se mohou proti těmto rozhodnutím odvolat pouze na základě formálních nedostatků nebo nových skutečností. Pokud tyto předpoklady vyplynuly z šetření zástupce Nejvyšší rady, byl výbor povinen věc znovu přezkoumat. Lhůta byla stanovena na deset dní od konce školního roku.

Řád z roku 2005 v článku 62 stanovil, že rozhodnutí o postupu do dalšího ročníku přijímají na konci školního roku příslušné Třídní rady a že rodiče se mohou do sedmi dnů po skončení školního roku proti těmto rozhodnutím odvolat pouze na základě formálního nedostatku nebo nové skutečnosti, které za takové uzná generální tajemník na základě šetření. Generální tajemník musel o odvolání rozhodnout do 31. srpna. V případě přípustnosti odvolání byla Třídní rada povinna vydat nové rozhodnutí ve věci. Článek 66 stanovil, že výše uvedená rozhodnutí mohou být předmětem opravných prostředků, a podle článku 67 mohli rodiče žáků nebo plnoletý žák podat proti správním rozhodnutím, výslovným nebo implicitním, uvedeným v předchozím článku, žalobu k Radě pro stížnosti podle článku 27 Úmluvy. Tyto žaloby byly prošetřovány a posuzovány v souladu s podmínkami stanovenými v jednacím řádu Rady pro stížnosti.

Články 61 a 62 nařízení z roku 2014, které se vztahují na projednávanou věc, v podstatě přebírají obsah článku 62 řádu z roku 2005, zejména pokud jde o způsob, jakým lze podat opravný prostředek proti rozhodnutím Třídních rad o opakování školního ročníku. Článek 66 stanoví, že proti výše uvedeným rozhodnutím lze podat správní odvolání za podmínek stanovených v článku 62 a že rozhodnutí

generálního tajemníka o správním odvolání se oznamuje navrhovatelům. Článek 67 upravuje žaloby, které mají k dispozici zákonní zástupci žáka, a je v podstatě totožný s článkem 67 řádu z roku 2005.

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Žalobou ze dne 20. července 2020 napadli manželé P.D. a L.C. u Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (regionální správní soud pro Lombardii, Itálie) (dále jen „TAR“) rozhodnutí o opakování školního ročníku, které ve vztahu k následujícímu školnímu roku 2020/2021, které přijala Třídní rada vůči jejich synovi, studentovi pátého ročníku středoškolského stupně Scuola europea di Varese (dále jen „škola“).
- 2 Žalobci, kteří se domnívali, že je dána příslušnost italských soudů, napadli rozhodnutí Třídní rady u TAR s tím, že je protiprávní, a požadovali jeho zrušení, jakož i přijetí nejvhodnějších předběžných opatření, která by zabránila tomu, aby student ztratil školní rok.
- 3 Škola navrhla, aby byl návrh na předběžné opatření prohlášen za nepřipustný nebo byl zamítnut a ve věci samé aby byla vyslovena nepřislušnost TAR.
- 4 Usnesením ze dne 9. září 2020 TAR, který shledal, že je ve věci příslušný, vyhověl návrhu na předběžné opatření a stanovil, že student má být s výhradou přijat do dalšího ročníku.
- 5 Návrhem ze dne 13. října 2021 podaným k Sezioni Unite della Corte di cassazione (plénium Kasačního soudu, Itálie) se škola domáhala předběžného rozhodnutí o soudní příslušnosti a požadovala, aby byla stanovena nepřislušnost italského soudu, podpůrně pak podání otázky týkající se výkladu k Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) podle článku 26 Úmluvy a článku 267 SFEU.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Škola namítá absolutní nepřislušnost italského soudu, neboť žalobci měli podat žalobu k Radě pro stížnosti zřízené podle článku 27 Úmluvy, jako jedinému soudu příslušnému k projednání zamítavých rozhodnutí přijatých vůči žákům školy generálním tajemníkem evropských škol, kterému byl předložen návrh na zrušení rozhodnutí Třídní rady o opakování školního ročníku.
- 7 Odpůrci a pubblico ministero (státní zástupce, Itálie), kteří podali písemná vyjádření k předkládajícímu soudu, sdílí názor, že italský soud je příslušný, a tvrdí, že akt nepřiznivě zasahující do právního postavení studenta byl přijat Třídní radou, zatímco příslušnost Rady pro stížnosti je dána pouze v případě aktů, které nepřiznivě zasahují do právního postavení, přijatých Nejvyšší radou a správní radou školy. Na podporu tohoto stanoviska je odkazováno na rozsudek Corte di

cassazione, Sezioni Unite (plénium Kasačního soudu) č. 138 ze dne 15. března 1999 (ECLI:EN:CASS:1999:138CIV), který se týkal podobného sporu. Rovněž bylo uvedeno, že čl. 62 odst. 1, čl. 66 odst. 1 a čl. 67 odst. 1 obecného školního řádu stanoví pouze možnost napadnout rozhodnutí o opakování školního ročníku nejprve správní cestou a poté ve sporném řízení u Rady pro stížnosti, ale nestanoví rozšíření výlučné příslušnosti Rady pro stížnosti i v této oblasti. Takové rozšíření by představovalo odchylku od Úmluvy, která není přípustná, neboť se jedná o akt „primární úrovně“, a kterou by mohly stanovit pouze Vysoké smluvní strany.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 8 Předkládající soud nejprve odkazuje na právní ustanovení relevantní pro předmětný spor (zejména článek 31 Vídeňské úmluvy).
- 9 Předkládající soud následně vysvětluje systém evropských škol a připomíná, že byl zřízen na základě dvou mezinárodních smluv podepsaných v Lucemburku dne 12. dubna 1957 a 13. dubna 1960, které byly následně zrušeny a nahrazeny Úmluvou, a objasňuje zejména obsah pravidel uvedených výše v části „Uplatňovaná ustanovení mezinárodního a unijního práva“.
- 10 Evropské školy „jsou mezinárodní organizací, která je navzdory funkčním vazbám k Unii od Unie a členských států formálně odlišná“ (rozsudek Soudního dvora ze dne 14. června 2011, Miles a další, C-196/09, EU:C:2011:388, bod 39 a 42).
- 11 V této souvislosti je Soudní dvůr příslušný rozhodnout o předběžné otázce týkající se výkladu Úmluvy, která představuje mezinárodní smlouvu, jejíž ustanovení „tvoří nedílnou součást unijního právního řádu“ (rozsudek Soudního dvora ze dne 11. března 2015, Europäische Schule München, C-464/13 a C-465/13, ECLI:EU:C:2015:163, body 29 až 31).
- 12 Předběžná otázka je relevantní, protože Corte di cassazione a Sezioni Unite (plénium Kasačního soudu) je povinno vydat pravomocné rozhodnutí, aniž by proti jeho rozhodnutí bylo možné podat opravný prostředek, o otázce, zda je v projednávané věci příslušný italský soud, nebo výlučně Rada pro stížnosti, jak stanoví školní řád z roku 2014.
- 13 Předkládající soud jako soud posledního stupně uvádí, že není zproštěn povinnosti podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU na základě podmínek stanovených v ustálené judikatuře Soudního dvora (rozsudky ze dne 6. října 1982, Cilfit a další, C-283/81, EU:C:1982:335; ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management a další, C-561/19, EU:C:2021:799).
- 14 V tomto ohledu odkazuje na výše uvedený rozsudek Soudního dvora ze dne 11. března 2015, C-464/13 a C-465/13, v němž Soudní dvůr již vyložil čl. 27 odst. 2 první pododstavec první větu Úmluvy v tom smyslu, že akt přijatý ředitelem evropské školy při výkonu jeho pravomocí může spadat do působnosti tohoto ustanovení. Body 1.3, 3.2 a 3.4 pracovního řádu učitelů bez stálého závazku musí

být vykládány v tom smyslu, že spor týkající se legality dohody o omezení délky trvání pracovního vztahu v pracovní smlouvě uzavřené mezi učitelem bez stálého závazku a tímto ředitelem, spadá do výlučné pravomoci Rady evropských škol pro stížnosti (bod 76). Ačkoli však z tohoto rozsudku vyplývají užitečné argumenty pro rozhodnutí projednávaného sporu, tento rozsudek se týká jiné situace a výklad čl. 27 odst. 2 Úmluvy obsažený v tomto rozsudku nelze analogicky použít v projednávané věci.

- 15 Předkládající soud rovněž odkazuje na svůj vlastní výše uvedený rozsudek č. 138/99, v němž stanovil, že na základě výkladu čl. 6 odst. 2 ve spojení s čl. 27 odst. 1, 2 a 7 Úmluvy je dána italská soudní příslušnost v případě žaloby ke správnímu soudu proti rozhodnutí o opakování školního ročníku přijatému Třídní radou, přičemž uvedl, že tato žaloba nespadá do výlučné příslušnosti Rady pro stížnosti podle článku 27 Úmluvy, neboť se nejedná o akt přijatý Nejvyšší radou nebo správní radou školy, ale že by se měla uplatnit italská soudní příslušnost, neboť se jedná o „jiný spor“, ve kterém jsou „příslušné vnitrostátní soudy“ ve smyslu téhož čl. 27 odst. 7.
- 16 Je však třeba uvést, že právní rámec v dané věci byl jiný než ve věci v původním řízení, ve které je *ratione temporis* použitelný školní řád z roku 2014. Školní řád z roku 1996, který byl v té době platný, totiž stanovil pouze možnost, v omezených případech, podat správní žalobu proti rozhodnutím Třídních rad o opakování školního ročníku, ale nestanovil možnost obrátit se v rámci sporného řízení na Radu pro stížnosti.
- 17 S ohledem na to je výše uvedený rozsudek Soudního dvora ze dne 11. března 2015, C-464/13 a C-465/13, užitečný pro účely výkladu čl. 27 odst. 2 prvního pododstavce první věty Úmluvy. V tomto rozsudku bylo konstatováno, že ačkoli akt nepříznivě zasahující do právního postavení (smluvní ujednání omezující trvání pracovního poměru) učitele bez stálého úvazku nebyl přijat Nejvyšší radou nebo správní radou školy, nýbrž ředitelem školy (jak je stanoveno v bodech 1 a 3 pracovního řádu učitelů bez stálého úvazku, který odkazuje na článek 80 pracovního řádu přidělených zaměstnanců, které vyhrazuje Radě pro stížnosti výlučnou pravomoc rozhodovat „jakýkoli spor mezi řídicími orgány evropských škol a zaměstnanci týkající se legality aktu nepříznivě zasahujícího do jejich právního postavení“), tak výklad výše uvedených ustanovení podle mezinárodního práva smluvního však vede k závěru, že Rada pro stížnosti má výlučnou pravomoc rozhodovat o aktu nepříznivě zasahujícího do právního postavení, neboť v tomto smyslu se vyvinula judikatura týkající se „sporů mezi řídicími orgány evropských škol a zaměstnanci“.
- 18 K tomuto závěru dospěl rozsudek právě poukazem na to, že „znění“ výše uvedeného článku 80 „se liší“ od znění čl. 27 odst. 2 prvního pododstavce první věty Úmluvy.
- 19 Výše uvedenou judikaturní praxi je třeba vykládat „jako dohodu stran ohledně výkladu čl. 27 odst. 2 první věty prvního pododstavce Úmluvy. Tato praxe tedy

může převážit nad zněním posledně uvedeného ustanovení, které tudíž musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání tomu, aby byly akty řídicích orgánů evropských škol v zásadě považovány za akty, na něž se vztahuje uvedené ustanovení.“

- 20 Z rozsudku Soudního dvora ze dne 11. března 2015, C-464/13 a C-465/13, vyplývá, že takový výklad nezasahuje do práva na účinnou soudní ochranu, neboť Rada pro stížnosti splňuje všechny podmínky pro to, aby byla kvalifikována jako soud ve smyslu článku 267 SFEU („zákonný základ tohoto orgánu, jeho trvalost, závaznost jeho jurisdikce, kontradiktorní povahu řízení, použití právních předpisů orgánem, jakož i jeho nezávislost, až na to, že nejde o soud členských států“; bod 72, který odkazuje na rozsudek *Miles* a další) a podle článku 47 Listiny základních práv Evropské unie se „právo na účinnou soudní ochranu týká práva na přístup k soudu, a nikoli práva na dvoustupňové řízení“ (bod 73).
- 21 S ohledem na tento rozsudek a na školní řád z roku 2014 předkládající soud poté, co připomněl, že v původním řízení přísluší rozhodnutí o opakování školního ročníku Třídní radě a může být napadeno u generálního tajemníka (jehož rozhodnutí může být napadeno ve sporném řízení u Rady pro stížnosti, soudu prvního a posledního stupně), uvádí, že možnost žaloby ve sporném řízení stanovená v článku 67 školního řádu z roku 2014 (jehož francouzské znění zní takto: [„*Les décisions administratives [...] peuvent faire l'objet d'un recours contentieux [...]*“] nelze chápat jako možnost, která ponechává dotčeným stranám alternativní volbu podání žaloby k vnitrostátnímu soudu. Obecný školní řád totiž stanoví Nejvyšší rada a určuje podmínky a postupy týkající se sporných řízení u Rady pro stížnosti, která je v dané věci příslušná.
- 22 Relevantní je rovněž dokumentace předložená školou, stejně jako různá rozhodnutí Rady pro stížnosti o žalobách proti některým rozhodnutím o opakování školního ročníku, a zpráva o činnosti Rady pro stížnosti za rok 2007, z níž vyplývá, že školním řádem z roku 2005 byly zavedeny nové žalobní postupy v rámci sporných řízení proti rozhodnutím o opakování ročníku a že došlo k postupnému rozšíření příslušnosti Rady pro stížnosti ve sporných věcech, zatímco dříve byla tato příslušnost omezena na žaloby učitelů.
- 23 Praxe podávání žalob k Radě pro stížnosti proti rozhodnutím o opakování školního ročníku je potvrzena v usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 18. června 2020, *JT v. generální tajemník Evropských škol*, T-42/20 (ECLI: EU:T:2020:278), ve věci žaloby studentky Evropské školy „RheinMain GmbH“ proti rozhodnutí zkušební komise Evropské maturity 2019 o neúspěchu v této maturitě. V tomto usnesení Tribunál sice prohlásil, že není příslušný k rozhodnutí o výše uvedené žalobě, ale zároveň uvedl, že tato žaloba může být po vyčerpání správního postupu podána výhradně k Radě pro stížnosti, která je příslušná k rozhodnutí takové věci v prvním a druhém stupni.
- 24 Předkládající soud žádá na základě článku 105 jednacího řádu Soudního dvora, aby o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce bylo rozhodnuto ve zrychleném

řízení s ohledem na význam, jaký má školní docházka pro osobní rozvoj studenta, a mezinárodní přesah sporu.

PRACOVNÍ DOKUMENT